

2. แนวทาง วิธีการ และมาตรการ ในการแก้ไขปัญหาคาการบุกรุกที่ดิน ของรัฐ จังหวัด (กบร.จังหวัด)

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัด (กปร.จังหวัด)

ประเด็นปัญหา	กฎหมาย/ระเบียบ/คำสั่ง/หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
<p>แนวทาง วิธีการ และมาตรการ ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ของรัฐ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความเป็นมา 2. ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ 3. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545 4. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2547 (ฉบับที่ 2) 5. คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ 1/2553 ลงวันที่ 19 มกราคม 2553 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) 6. หนังสือ กรมการปกครอง ที่ มท 0310.1/ว 164 ลงวันที่ 27 มกราคม 2546 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัด (กปร.จังหวัด) 7. หนังสือ กระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0511.2/ว 2434 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2546 เรื่อง การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ 8. หนังสือ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0211.4/2829 ลงวันที่ 20 กันยายน 2553 เรื่องการดำเนินการตามมติ กปร. 9. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดรายชื่อคณะกรรมการและคณะกรรมการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน และอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและรายครั้งสำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2557 10. มาตรการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ เรื่อง การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ 11. มาตรการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ 	

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

ความเป็นมา

โดยที่ดินของรัฐมีหลายประเภท แต่ละประเภทอยู่ภายใต้การดูแลรักษาของส่วนราชการต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น ที่สาธารณประโยชน์ อยู่ในการดูแลรักษาของนายอำเภอ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ที่ป่าไม้ อยู่ในการดูแลรักษาของกรมป่าไม้ ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ที่ราชพัสดุ กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ และอยู่ในการดูแลรักษาของกรมธนารักษ์ ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 และกฎกระทรวง (พ.ศ. 2519) เป็นต้น

แต่การกำหนดขอบเขตที่ดินของรัฐ อาจเกิดปัญหาทับซ้อนแนวเขตของที่ดินของหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เป็นประเด็นให้ถกเถียงว่า ที่ดินของรัฐส่วนที่ทับซ้อนนั้นจะอยู่ในการดูแลรักษาของส่วนราชการใด ตามกฎหมาย และเฉพะอย่างยิ่งในการกำหนดขอบเขตที่ดินของรัฐทับซ้อนกับการถือครองที่ดินของราษฎร หรือกรณีที่ราษฎรบุกรุกที่ดินของรัฐ จะเกิดมีปัญหากถกเถียงว่า ใครควรมีสิทธิดีกว่าระหว่างรัฐกับราษฎร อันเป็นประเด็นนำไปสู่การร้องเรียนขอความเป็นธรรมเป็นการเฉพะรายหรือเป็นกลุ่มมวลชน ตลอดจนการใช้สิทธิทางศาล

ประกอบกับปัจจุบันรัฐมีพลเมืองเพิ่มมากขึ้น แต่ที่ดินมีจำกัดทำให้ราษฎรบุกรุกที่ดินของรัฐเพื่อใช้เป็นที่ดินทำกินและอยู่อาศัยกันมากขึ้น จึงเกิดมีปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ทำให้ที่ดินของรัฐที่ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมเหลือน้อยลง และราษฎรที่ถือครองที่ดินของรัฐโดยอ้างว่ามีสิทธิดีกว่ารัฐดังกล่าวส่วนมากจะเป็นเกษตรกรที่ยากจนมีรายได้น้อย ไม่สามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลเพื่อพิจารณาให้ความเป็นธรรมได้

รัฐจึงหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ในทางบริหาร เพื่อให้ความเป็นธรรมในสังคมอย่างทั่วถึง โดยการตรวจสอบการครอบครองที่ดินของราษฎรผู้เข้าครอบครองที่ดินของรัฐหรือการพิสูจน์สิทธิ ซึ่งเป็นวิธีประนีประนอมประสานประโยชน์ระหว่างกัน หากผลการพิสูจน์สิทธิปรากฏว่า ราษฎรมีสิทธิดีกว่า รัฐก็จะออกเอกสารสิทธิให้ต่อไป แต่หากรัฐมีสิทธิในที่ดินดีกว่าราษฎรก็จะจัดที่ดินในส่วนที่รัฐยังไม่ใช้ประโยชน์ให้ราษฎรผู้บุกรุกเช่าทำกินและอยู่อาศัยต่อไป

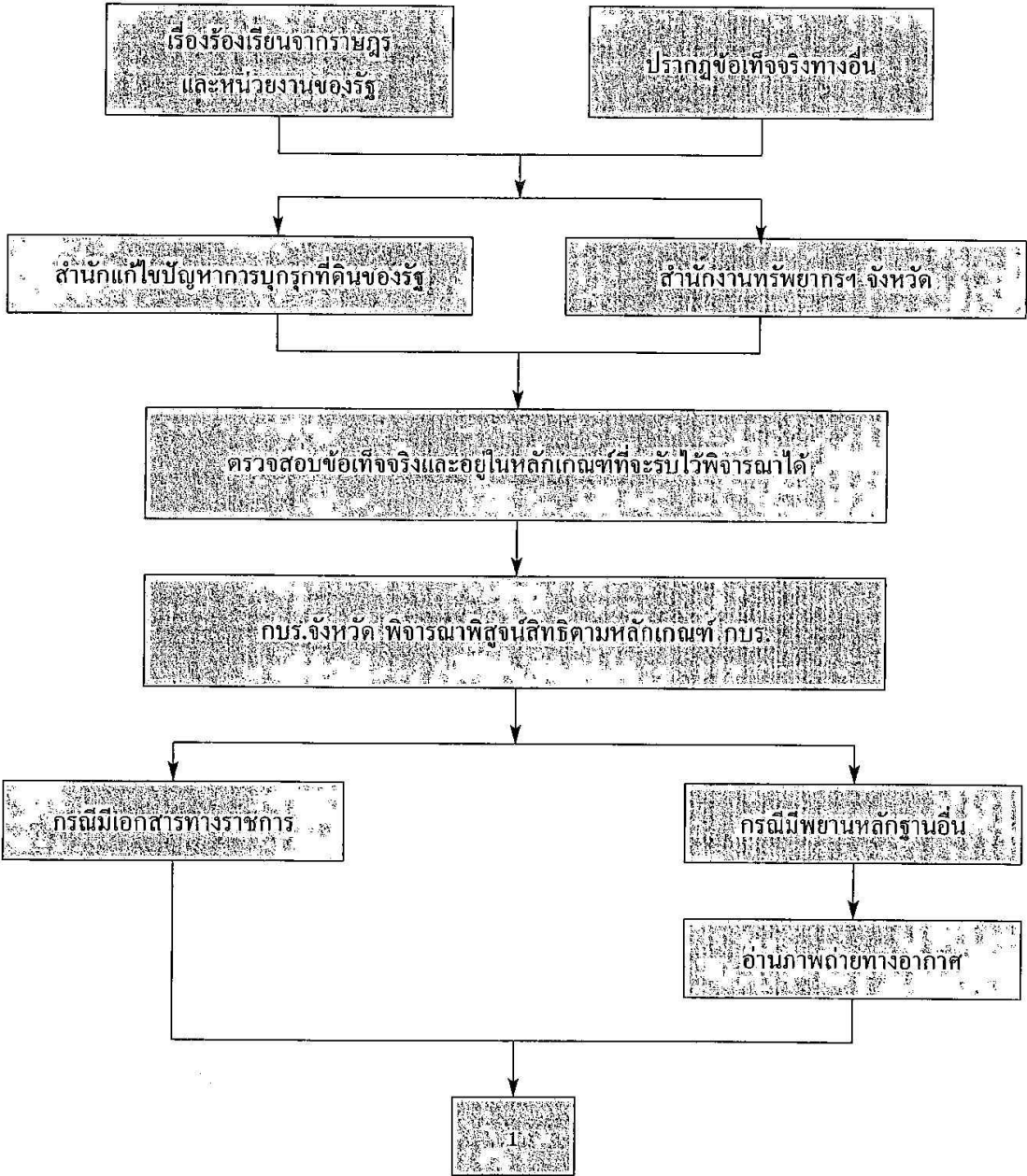
จากเหตุปัจจัยที่กล่าวมา จึงได้กำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2535 ขึ้นเป็นนโยบายของรัฐบาล เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐขึ้นทั่วประเทศ โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐพ.ศ. 2535

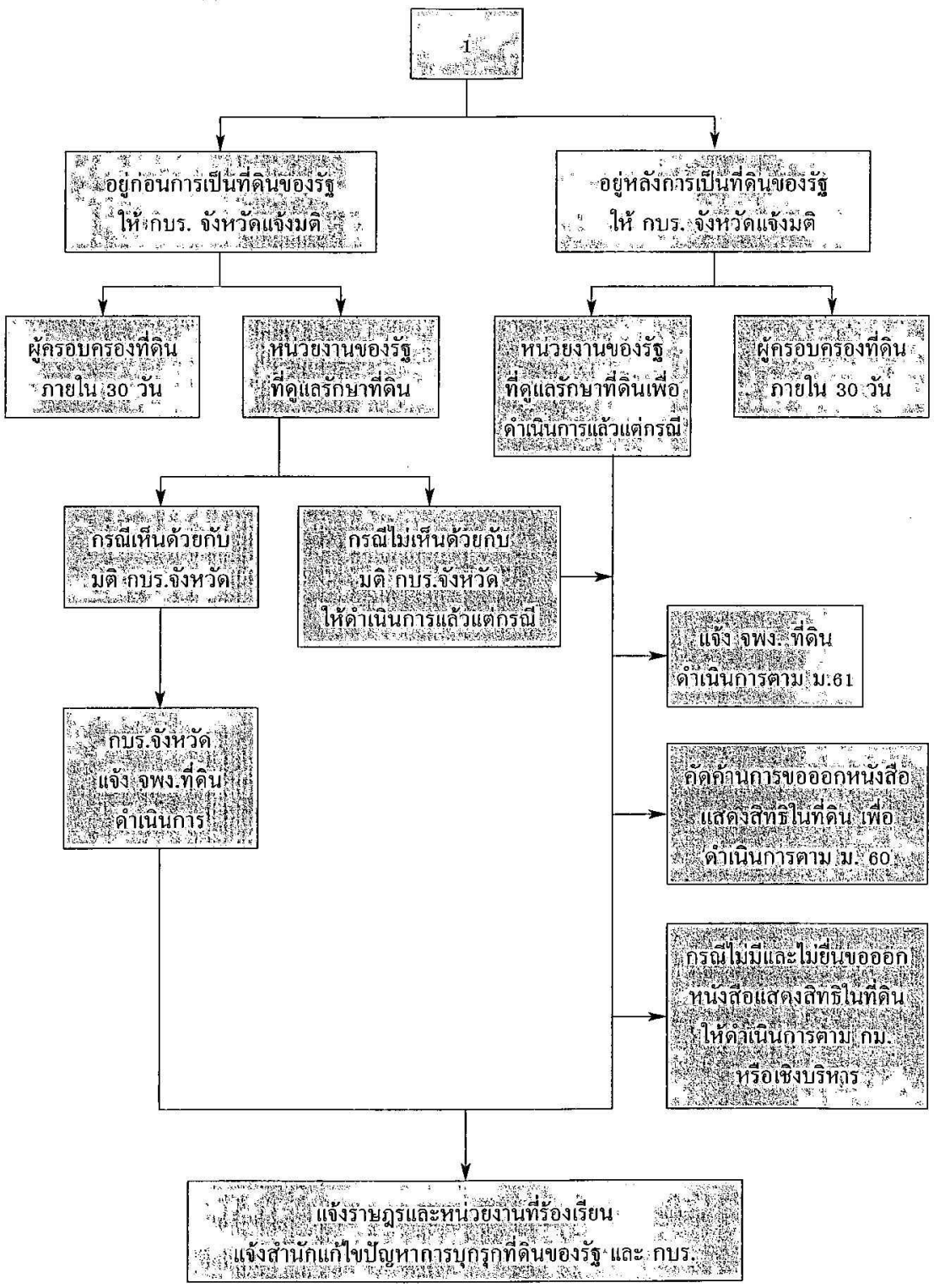
โดยผลของการปฏิรูประบบราชการ ได้มีการโอนภารกิจอำนาจหน้าที่ของส่วนแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานรัฐมนตรีไปเป็นของสำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (สปร.) สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาคาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2535 จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 300/2545 ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2545 ให้พิจารณาปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องหรือจัดทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้นใหม่ โดยยึดหลักการมีผู้รับผิดชอบภารกิจอย่างชัดเจนแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีภายในสามสิบวัน ซึ่ง สปร. ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรยกร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาคาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.ขึ้นใหม่ โดยยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาคาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2535 และได้เสนอคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2545 พิจารณาแล้วเห็นชอบตามที่เสนอและนายกรัฐมนตรีได้ลงนามในร่างระเบียบฯ เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2545 ทั้งนี้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาคาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 120 ตอนพิเศษ 2 ง ลงวันที่ 7 มกราคม 2546 มีผลใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 8 มกราคม 2546 เป็นต้นไป

. ต่อมาคณะกรรมการแก้ไขปัญหาคาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กปร.) ในการประชุมครั้งที่ 3/2546 เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2546 มีมติให้แต่งตั้งอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมเป็นกรรมการเพิ่มเติมใน กปร. เนื่องจากภารกิจของหน่วยงานดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการบุกรุกที่ดินของรัฐ สปร. จึงยกร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาคาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.โดยปรับปรุงองค์ประกอบของ กปร. ใหม่ และได้เสนอคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2546 พิจารณาแล้วเห็นชอบในหลักการร่างระเบียบดังกล่าว ทั้งนี้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาคาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 121 ตอนพิเศษ 18 ง ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2547 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2547 เป็นต้นไป

ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหาคกรบุกรุกที่ดินของรัฐ

**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๔๕**

โดยที่เห็นเป็นการสมควรปรับปรุงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การประสานนโยบายและการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร ทั้งในทางสังคม การเมือง การปกครอง และเสริมสร้างความสมดุลมั่นคงแข็งแรงในทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในระยะยาว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕”
- ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕
- ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกระทรวงหรือกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ที่ดินของรัฐ” หมายความว่า ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ทุกประเภท เช่น ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่สงวนหวงห้ามของรัฐ ที่สาธารณประโยชน์ และที่ราชพัสดุ
 เป็นต้น

“จังหวัด” หมายความว่าถึงกรุงเทพมหานครด้วย

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุก
ที่ดินของรัฐ” เรียกโดยย่อว่า “กบร.” ประกอบด้วย

- (๑) รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ประธานกรรมการ
- (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รองประธานกรรมการ
- (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองประธานกรรมการ
- (๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รองประธานกรรมการ
- (๕) ปลัดกระทรวงกลาโหม กรรมการ
- (๖) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรรมการ
- (๗) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรรมการ
- (๘) ปลัดกระทรวงมหาดไทย กรรมการ
- (๙) อัยการสูงสุด กรรมการ
- (๑๐) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ กรรมการ
- (๑๑) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการ
- (๑๒) ผู้บัญชาการทหารบก กรรมการ
- (๑๓) ผู้บัญชาการทหารเรือ กรรมการ
- (๑๔) ผู้บัญชาการทหารอากาศ กรรมการ
- (๑๕) อธิบดีกรมธนารักษ์ กรรมการ
- (๑๖) เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรรมการ
- (๑๗) อธิบดีกรมป่าไม้ กรรมการ
- (๑๘) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรรมการ
- (๑๙) อธิบดีกรมการปกครอง กรรมการ

- (๒๐) อธิบดีกรมที่ดิน กรรมการ
- (๒๑) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประธาน กบร. แต่งตั้ง
อีกไม่เกินสามคน กรรมการ
- (๒๒) รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม ที่รับผิดชอบ
การปฏิบัติราชการ ของสำนัก
แก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ กรรมการ และ
เลขานุการ
- (๒๓) ข้าราชการสำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน
ของรัฐ สำนักงานปลัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ที่ได้รับมอบหมายไม่เกินสองคน กรรมการ และ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง
ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธาน กบร. แต่งตั้ง พ้นจากตำแหน่ง
ก่อนวาระ หรือในกรณีที่ประธาน กบร. แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้เดิมยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน
หรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้เดิม

เมื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่งหากยัง
มิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น
อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ ๗ นอกจากการพ้นวาระจากตำแหน่งตามวาระ ตามข้อ ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
พ้นตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ประธาน กบร. ให้ออก
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ

ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ข้อ ๘ ให้ กบร. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายหรือแผนงานในการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) กำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหา และมาตรการในการป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ

(๓) กำกับ ติดตาม ดูแล และตรวจสอบให้หน่วยงานของรัฐ ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงาน มาตรการในการแก้ไขปัญหาและมาตรการในการป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ

(๔) รวบรวมข้อมูล เอกสารหลักฐาน และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินของบุคคลใด ๆ ในที่ดินของรัฐ

(๕) เรียกให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูลเอกสารหลักฐานและข้อเท็จจริงหรือขอให้ส่งผู้แทนมาชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณาของ กบร. หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน ที่ กบร. แต่งตั้ง

(๖) ให้การสนับสนุนแก่หน่วยงานของรัฐในการดำเนินการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐในการขอตั้งงบประมาณ และในเรื่องอื่นๆ ตามความเหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความรวดเร็ว

(๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้ปฏิบัติงานตามที่มอบหมาย

(๘) ให้หน่วยงานของรัฐและจังหวัดดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐตามที่กำหนด

(๙) ดำเนินการหรือปฏิบัติงานอื่นใดที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๙ ให้สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นฝ่ายเลขานุการของ กบร. กับให้มีอำนาจหน้าที่ประสานนโยบาย การปฏิบัติระหว่างหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ กบร. มอบหมาย

ข้อ ๑๐ การดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐก่อนระเบียบนี้ ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๑ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (ฉบับที่ ๒)**

พ.ศ. ๒๕๔๗

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ” เรียกโดยย่อว่า “กปร.” ประกอบด้วย

(๑) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	ประธานกรรมการ
(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รองประธานกรรมการ
(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	รองประธานกรรมการ
(๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	รองประธานกรรมการ
(๕) ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
(๖) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
(๗) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
(๘) ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
(๙) อัยการสูงสุด	กรรมการ
(๑๐) ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ	กรรมการ
(๑๑) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ

(๑๒) ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
(๑๓) ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรรมการ
(๑๔) ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
(๑๕) อธิบดีกรมธนารักษ์	กรรมการ
(๑๖) อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	กรรมการ
(๑๗) อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
(๑๘) เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม	กรรมการ
(๑๙) อธิบดีกรมป่าไม้	กรรมการ
(๒๐) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า
และพันธุ์พืช	กรรมการ
(๒๑) อธิบดีกรมการปกครอง	กรรมการ
(๒๒) อธิบดีกรมที่ดิน	กรรมการ
(๒๓) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธาน กปร. แต่งตั้ง
อีกไม่เกินสามคน	กรรมการ
(๒๔) รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมซึ่งรับผิดชอบ
การปฏิบัติราชการ ของสำนัก
แก้ไขปัญหาคูหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ	กรรมการและ
เลขานุการ
(๒๕) ข้าราชการในสำนักแก้ไขปัญหาคูหาการบุกรุก
ที่ดินของรัฐ สำนักงานปลัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ซึ่งได้รับมอบหมายไม่เกินสองคน	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
ที่ ๑/๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
จังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ด้วยคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาเห็นว่า ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบกฎหมาย การยกฐานะของหน่วยงานของรัฐในราชการส่วนภูมิภาค และมีความจำเป็นในการเพิ่มเติมผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดทุกจังหวัด ดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เป็นไปโดยถูกต้อง เหมาะสม ด้วยความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ จึงมีมติให้ปรับปรุงแก้ไขคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ ๔ - ๗๔/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัด ทุกจังหวัด

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ (๗) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐที่ ๔ - ๗๔/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัด ทุกจังหวัด และให้แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดทุกจังหวัดใหม่ เรียกโดยย่อว่า "กบร.จังหวัด" โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานคณะกรรมการ
(๒) อัยการจังหวัด	อนุกรรมการ
(๓) ธนาภิรักษ์พื้นที่	อนุกรรมการ
(๔) ปฏิรูปที่ดินจังหวัด	อนุกรรมการ
(๕) ประชาสัมพันธ์จังหวัด	อนุกรรมการ
(๖) ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑ - ๑๒ ที่รับผิดชอบพื้นที่	อนุกรรมการ
(๗) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ - ๑๖ ที่รับผิดชอบพื้นที่	อนุกรรมการ

(๔) ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้
ที่ ๑ - ๑๓ ที่รับผิดชอบพื้นที่	อนุกรรมการ
(๔) นายอำเภอท้องที่ หรือปลัดอำเภอ
ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ
(เฉพาะข้อโต้แย้งสิทธิในที่ดินของรัฐ
ที่อยู่ในการดูแลรับผิดชอบบรรจุอยู่
ในวาระการประชุม)	อนุกรรมการ
(๑๐) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด
ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบหรือหัวหน้าส่วนราชการ
ผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ (เฉพาะข้อโต้แย้งสิทธิ
ในที่ดินของรัฐที่อยู่ในการดูแล หรือใช้ประโยชน์
บรรจุอยู่ในวาระการประชุม)	อนุกรรมการ
(๑๑) ผู้แทนเลขานุการ กปร.	อนุกรรมการ
(๑๒) ปลัดจังหวัด	อนุกรรมการ
และเลขานุการ
(๑๓) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๔) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด	อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๕) ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมจังหวัด	อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๖) ข้าราชการในสังกัดที่ทำการปกครองจังหวัด
ที่ประธาน กปร.จังหวัด แต่งตั้ง หนึ่งท่าน	อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

(๑) ดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐให้เป็นไปตามระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕

(๒) กำกับ ติดตาม ดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์
ในที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง
และดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน มาตรการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐตามที่ กปร.
กำหนด

(๓) กำหนดแผนงานประจำปี ในการแก้ไขปัญหาหรือป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ และ
รายงานให้ กปร. ทราบ ภายในวันที่ ๓๐ มกราคม ของทุกปี

(๔) พิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ตามมาตรการที่ กพร. กำหนด ในกรณีที่ต้องใช้ภาพถ่ายทางอากาศประกอบการพิสูจน์สิทธิ ให้ใช้ผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศของคณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศที่ กพร. แต่งตั้ง

(๕) ตรวจสอบหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินของรัฐ และการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของรัฐ หากพบว่าดำเนินการไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือดำเนินการไปโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

(๖) รวบรวมข้อมูล เอกสารหลักฐาน และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ

(๗) เร่งรัดการพิจารณาวินิจฉัยคำขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ให้เป็นที่ยุติด้วยความรวดเร็ว

(๘) เรียกให้หน่วยงานของรัฐส่งข้อมูล เอกสารหลักฐาน ข้อเท็จจริง หรือขอให้ส่งผู้แทนมาชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณา หรือเชิญบุคคลใด ๆ มาให้ความเห็นต่อ กพร. จังหวัด

(๙) แต่งตั้งคณะทำงาน หรือเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการหรือปฏิบัติงานใด ๆ ในการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๐) ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของ กพร. จังหวัด และเสริมสร้างความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐในเขตจังหวัด

(๑๑) ให้จัดการประชุม กพร. จังหวัด เป็นประจำทุกเดือน อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง และเมื่อประชุมเสร็จแล้วให้รายงานผลการดำเนินงานให้ฝ่ายเลขานุการ กพร. ทราบด้วย

(๑๒) รายงานผลการปฏิบัติงานในการแก้ไขและป้องกันปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐให้ กพร. ทราบ เป็นรายไตรมาส และรายปี สำหรับการรายงานผลเป็นรายปีนั้น ให้รายงานภายในวันที่ ๓๐ มกราคม ของปีถัดไป

(๑๓) ดำเนินการใด ๆ ตามที่ กพร. หรือประธาน กพร. มอบหมาย

ให้ กพร. จังหวัด เบิกจ่ายเบี้ยประชุมตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จากงบประมาณของกระทรวงมหาดไทย โดยให้เบิกจ่ายที่จังหวัด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

พลตรี

(สนัน ขจรประศาสน์)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๕๑๑.๒/ว ๒๔๓๔

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอิษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖

เรื่อง การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๕๑๑.๒/ว ๗๗๗ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้ส่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ พร้อมคำสั่งที่เกี่ยวข้องมาเพื่อทราบ และว่าตามระเบียบใหม่นี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องทำหน้าที่ประธาน กพร. จังหวัด ด้วยตนเอง นั้น

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพล และได้กำหนดพฤติการณ์กลุ่มบุคคลที่เข้าข่ายเป็นผู้มีอิทธิพลไว้ ๑๕ ประเภท มีเรื่องการบุกรุกที่ดินสาธารณะ และหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมอยู่ด้วย โดยที่ กพร. จังหวัด มีอำนาจหน้าที่แก้ไขปัญหและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ จึงมีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพล ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นการสนองตอบนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพล จึงขอให้จังหวัด และ กพร. จังหวัด ดำเนินการดังนี้

๑. ควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแล ให้องค์กรของรัฐที่ดูแลหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ให้หมั่นตรวจสอบ ระวังระมัดระวังอย่าให้มีการบุกรุกที่ดินของรัฐเป็นอันขาด หากมีหรือพบเห็นการบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง มติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน มาตรการแก้ไขปัญห และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐตามที่ กพร. กำหนดโดยเคร่งครัด ถ้าปรากฏว่าการบุกรุกที่ดินของรัฐดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่ผู้ใดให้การสนับสนุนช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมด้วย ก็ให้ดำเนินการทางวินัยและคดีอาญาโดยเด็ดขาดทุกรายไป

๒. ให้องค์กรของรัฐบาลที่ดูแล หรือใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐบาล หรือดำเนินการเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินของรัฐบาล ดำเนินการตรวจสอบว่ามีเรื่องการบุกรุกที่ดินของรัฐบาลอยู่ระหว่างดำเนินการหรือไม่ ถ้ามี มีจำนวนกี่เรื่อง เรื่องใด รายใดบ้าง ค้างดำเนินการอยู่ขั้นตอนใด มีปัญหาอุปสรรคใดที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินของรัฐบาลให้ยุติไปได้ เช่น ไม่ชัดเจนว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ หรือไม่ทราบขอบเขตที่แน่นอน ฯลฯ จากนั้นให้หน่วยงานดังกล่าวสรุปข้อเท็จจริง ความเป็นมาทั้งหมดพร้อมความเห็นเสนอ กพร. จังหวัด พิจารณาให้เป็นที่ยุติต่อไป

๓. กรณีมีราษฎรขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของรัฐบาล ให้จังหวัดนำเรื่องเสนอ กพร. จังหวัด พิจารณาก่อนทุกราย ทั้งนี้ ตามนัยหนังสือกรมที่ดิน มท ๐๗๑๙/ว ๓๙๔๑๔ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๐ ซึ่งกรมที่ดินได้เวียนมาให้เจ้าหน้าที่ที่ดินถือปฏิบัติแล้ว และหากพบว่าเจ้าหน้าที่ที่ดินผู้ใดดำเนินการไปโดยไม่ชอบหรือโดยทุจริต หรือดำเนินการไปโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐบาลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายโดยเร็ว

๔. เพื่อให้การปฏิบัติงานของ กพร. จังหวัด ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐบาลได้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีผลงานที่เป็นรูปธรรม จังหวัดควรจัดให้มีการประชุม กพร. จังหวัด เป็นประจำทุกเดือน อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน
สำนักจัดการที่ดินของรัฐ
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๑๔๔๐
โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๒๔๕๑
มท. ๕๐๘๐๑-๑๒ ตี๒ ๒๕๔, ๓๗๐

ที่ มท ๐๒๑๑.๔/ว ๒๕๕๓

กระทรวงมหาดไทย
ถนนรัชฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง การดำเนินงานตามมติ กบร.

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ ทส ๐๒๐๓/๓๘๕
ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓

ด้วยคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) ได้แจ้งมติที่ประชุม ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ซึ่งมีประเด็นที่อยู่ในรอบอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัด (กบร.จังหวัด) โดยให้ฝ่ายเลขานุการ กบร.จังหวัด จัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้แก่คณะกรรมการคณะทำงาน ต่าง ๆ ที่ กบร.จังหวัดแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติงานให้เหมาะสม และเพียงพอ ซึ่งรวมถึงการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมอนุกรรมการ กบร.จังหวัด ตามกฎหมายด้วย รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในการนี้ จึงให้จังหวัดกำกับดูแล และสนับสนุนการดำเนินงานของ กบร.จังหวัด เพื่อให้การดำเนินการของ กบร.จังหวัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามมติของ กบร.

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพระนาย สุวรรณรัฐ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

รักษาการเลขาธิการสำนักเลขาธิการรัฐมนตรี

ด้านกิจการความมั่นคงภายใน

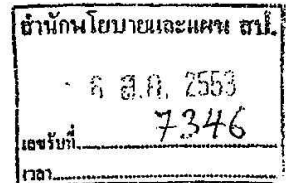
สำนักงานปลัดกระทรวง
สำนักนโยบายและแผน
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๒๒-๒๑๔๘

ที่ ทส 0203/ ๒๕๕

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

๒๐ กรกฎาคม 2553

เรื่อง การดำเนินงานตามมติ กพร.

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
ครั้งที่ 1/2553 เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553
2. แบบรายงานผลการดำเนินงาน กพร.จังหวัด

ด้วยคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กพร.) ในคราวประชุมครั้งที่ 1/2553
เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553 ในระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 การขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2552 เรื่อง การแก้ไข
ปัญหาการออกโฉนดที่ดินในเขตพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดิน อำเภอปากน้ำโพ
อำเภอพยุหะคีรี อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. 2479 โดยมีมติเห็นชอบในหลักการ ตามที่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รมว.ทส.) เสนอ

เรื่องที่ 4.2 ได้รับทราบผลการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน
ของรัฐจังหวัด (กพร.จังหวัด) และกรุงเทพมหานคร (กพร.กทม.) ในรอบ 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2551
และมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการ ฯ และให้รับข้อเสนอแนะของ รมว.ทส. ไปดำเนินการ
เพิ่มเติมด้วย รายละเอียดปรากฏตามสำเนารายงานการประชุมที่ส่งมาด้วย

ฝ่ายเลขานุการ กพร. พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีนี้ มีประเด็นที่อยู่ในกรอบอำนาจหน้าที่
ของกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

เรื่องที่ 4.1 มติที่ประชุม ข้อ 2 ให้ฝ่ายเลขานุการ ฯ ประสานกับนายพระยา สุวรรณรัฐ
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อเชิญส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาตามข้อ 1 ในการจัดทำประเด็น
การเสนอขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว แล้วดำเนินการเสนอเรื่อง ให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
ปรับปรุงแก้ไขมติคณะรัฐมนตรีตามระเบียบ วิธีการปฏิบัติ

เรื่องที่ 4.2 ...

เรื่องที่ 4.2 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการ ฯ และให้รับ
ข้อเสนอแนะของ รรพ.ทส. ไปดำเนินการเพิ่มเติมด้วย

โดยข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการ ฯ ในข้อ 5 (3) ขอให้ฝ่ายเลขานุการ กบร.จังหวัด จัตุรัส,
งบประมาณสนับสนุนให้เหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งรวมถึงการเบิกจ่ายเบี้ยประชุม กบร.จังหวัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามนัยมติ กบร.
ผลเป็นประการใด กรุณาแจ้งให้ทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาติรี ช่วยประสิทธิ์)

รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กรรมการและเลขานุการ

ฝ่ายเลขานุการ

สำนักแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ

โทร. 0 2278 8617 8

โทรสาร 0 2278 8608

- ด.ค. ๒๕๖๓
๒๕๖๓

ที่ มท 0310.1/ว 164

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม.10200

27 มกราคม 2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ จังหวัด...

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545
จำนวน 1 ชุด
2. ร่างคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ ที่ /2546
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ จังหวัด... จำนวน 1 ชุด

ด้วยได้มีการประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ ครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันศุกร์ที่ 17 มกราคม 2546 ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ) เป็นประธานการประชุมที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบในร่างคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ ที่ /2546 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ จังหวัด... ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญของร่างคำสั่งดังกล่าวได้ ดังนี้

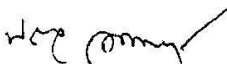
1. คณะกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ จังหวัด... เรียกโดยย่อว่า "กบร.จังหวัด" ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานอนุกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้อง เป็นอนุกรรมการ นายอำเภอท้องที่ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ (เฉพาะที่มีเรื่องเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุม) เป็นอนุกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการที่มีหน้าที่ดูแลรักษา และ/หรือ ผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ เป็น อนุกรรมการ โดยมี ปลัดจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นอนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

2. ให้ กบร. จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545 กำกับติดตาม ดูแล หน่วยงานของรัฐที่ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง กำหนดแผนงานประจำปี ในการแก้ไขปัญหามลพิษหรือป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ และรายงานให้ กบร. ทราบ เป็นต้น รายละเอียดปรากฏตามร่างคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ จังหวัด... ที่ส่งมาพร้อมนี้

อนึ่ง มติของที่ประชุม กำหนดให้ทุกจังหวัดจัดทำแผนงานประจำปี แล้วรายงานให้ กบร.
ทราบภายใน 45 วัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ เป็นการประสานงาน และเพื่อประโยชน์ของจังหวัดในการเตรียม
ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปริญญา อุดมทรัพย์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

(กระ)

สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น
ส่วนระบบการปกครองท้องถิ่น
โทร. 0-2222-9888 ต่อ 105
โทรสาร 0-2222-9888 ต่อ 403,404

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ ๑.๑๖

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๒ กทม. ๑๐๔๐๐

๑ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดรายชื่อกณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่มีสิทธิได้รับ เบี้ยประชุมเป็นรายเดือน และอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและเป็นรายครั้งสำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๗

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ อธิการบดี ผู้บัญชาการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว ๒๑ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดรายชื่อกณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน และอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและเป็นรายครั้ง สำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๗

ตามที่กระทรวงการคลังได้ประกาศกำหนดรายชื่อกณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน และอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและเป็นรายครั้งสำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ ตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นสมควรปรับอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งสำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการให้สูงขึ้น จึงได้ยกเลิกบัญชีหมายเลข ๓ แนบท้ายประกาศ กระทรวงการคลังดังกล่าว และกำหนดใหม่ รายละเอียดปรากฏตามสำเนาประกาศกระทรวงการคลังที่ส่งมาด้วย พร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน
ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
สำนักกฎหมาย
โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๒๖๒
โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๒๖๖

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง กำหนดรายชื่อคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน
และอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและเป็นรายครั้งสำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ
(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชกฤษฎีกา
เบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงออกประกาศไว้
ดังต่อไปนี้

๑. ให้ยกเลิกบัญชีหมายเลข ๓ แนบท้ายประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดรายชื่อ
คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน และอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน
และเป็นรายครั้งสำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกาศ ณ วันที่
๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และให้ใช้บัญชีแนบท้ายประกาศนี้แทน

๒. ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันออกประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗

Amv

(นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

บัญชีหมายเลข ๓

อัตราเบี้ยประชุมรายครั้งสำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

ประเภท	อัตราไม่เกิน (บาท:คน:ครั้ง)
กรรมการในคณะกรรมการตามมาตรา ๖(๒)	๑,๖๐๐
เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการตามมาตรา ๖	๑,๖๐๐
อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๗(๒)	๑,๐๐๐
เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการในคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๗	๑,๐๐๐

มาตรการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ เรื่อง การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ มีแนวทางดำเนินการที่ถูกต้อง เป็นธรรม เป็นมาตรฐานในทางปฏิบัติอย่างเดียวกัน อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘(๒) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๕ คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กปร.) จึงได้วางมาตรการเรื่องการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ได้ดังต่อไปนี้

๑. การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ต้องมีพยานหลักฐาน ที่เกี่ยวกับที่ดินแปลงนั้น ซึ่งแสดงว่าได้ครอบครองทำประโยชน์อย่างต่อเนื่องมาก่อน การเป็นที่ดินของรัฐ ดังนี้

๑.๑ เอกสารที่ทางราชการทำขึ้นและพิสูจน์ได้ว่าเป็นเอกสารซึ่งลงวันที่ก่อน การเป็นที่ดินของรัฐ หรือ

๑.๒ เอกสารที่ทางราชการทำขึ้นและพิสูจน์ได้ว่าเป็นเอกสารซึ่งลงวันที่ภายหลัง การเป็นที่ดินของรัฐ แต่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓) โดยเอกสารดังกล่าวมีข้อความแสดงว่าได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงนั้นมาก่อนการ เป็นที่ดินของรัฐ

๑.๓ พยานหลักฐานอื่นนอกจากข้อ ๑.๑ หรือ ๑.๒ เช่น ส.ก.๑ หรือพยาน-บุคคล เป็นต้น เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานนั้นมีส่วนสนับสนุนคำกล่าวอ้างว่า มีการครอบครองทำประโยชน์มาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ ให้ดำเนินการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ ของกรมแผนที่ทหารที่ถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังจากเป็นที่ดินของรัฐ หากปรากฏ ร่องรอยการทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ในภาพถ่ายทางอากาศ จึงจะเชื่อตามพยานหลักฐานอื่นนั้น

๒. เมื่อได้พิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินตาม ข้อ ๑ แล้ว ปรากฏว่ามี การครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังการเป็นที่ดินของรัฐ ให้ กปร.จังหวัด แจ้งผลการ พิสูจน์สิทธิดังกล่าวให้บุคคลที่ครอบครองที่ดินทราบภายในกำหนด ๓๐ วันทำการ และแจ้ง ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐดำเนินการ ดังนี้

- ๒ -

๒.๑ กรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้แจ้งเจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๒.๒ กรณีที่ผู้ครอบครองที่ดิน ได้ยื่นคำขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้ยื่นคัดค้านการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดิน เพื่อให้ดำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๒.๓ กรณีที่ผู้ครอบครองที่ดิน ไม่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน และไม่ได้ยื่นคำขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้ดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบต่อไป

๓. เมื่อได้พิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินตามข้อ ๑ แล้ว ปรากฏว่ามีการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ ให้ กพร.จังหวัด แจ้งผลการพิสูจน์สิทธิดังกล่าวให้บุคคลที่ครอบครองที่ดินทราบภายในกำหนด ๓๐ วันทำการ และแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ กรณีหน่วยงานของรัฐดังกล่าวเห็นด้วยกับมติของ กพร. จังหวัด ให้แจ้งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบต่อไป

๓.๒ กรณีที่หน่วยงานของรัฐดังกล่าวไม่เห็นด้วยกับมติของ กพร.จังหวัด ให้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

หมายเหตุ

๑. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๕ ข้อ ๔ ได้ให้คำนิยามของ “ที่ดินของรัฐ” ว่า “ที่ดินของรัฐ หมายความว่า ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินทุกประเภท เช่น ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่สงวนหวงห้ามของรัฐที่สาธารณประโยชน์ และที่ราชพัสดุ เป็นต้น”
๒. มาตรการนี้เป็นไปตามมติ กพร. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

คำอธิบายประกอบมาตรการของ กบร.

เรื่อง การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ

(ตามมติ กบร. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖)

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาคาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๕ ข้อ ๔ “ที่ดินของรัฐ” หมายความว่า ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินทุกประเภท เช่น ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่สงวนหวงห้ามของรัฐ ที่สาธารณประโยชน์ และที่ราชพัสดุ เป็นต้น

ดังนั้น “ที่ดินของรัฐ” ตามระเบียบฯ ดังกล่าวจึงหมายถึง สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งรวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ตามนัยมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น

๑. ที่ดินรกร้างว่างเปล่า หมายถึง เฉพาะที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันในสถานะที่ยังคงเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า เป็นต้นว่า ที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่จัดหาผลประโยชน์ ตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ กับจัดให้สัมปทาน ให้ หรือให้ใช้ที่ดินตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

สำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่านอกจากนี้ประชาชนอาจได้สิทธิตามมาตรา ๑๓๓๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๒. ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ห้วย หนอง คลอง บึง แม่น้ำ ทะเลสาบ หุ่น้ำเลี้ยงสัตว์ ป่าช้าสาธารณะ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยการสงวนหวงห้ามหรือไม่ก็ตาม

๓. ที่ดินสำหรับใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ที่ราชพัสดุ

๔. ที่ป่าไม้ เป็นต้นว่า ที่ป่าไม้อาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่อุทยานแห่งชาติ ที่ป่าชายเลน พื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่า

มาตรการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
เรื่อง ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ

โดยที่มาตรการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ เรื่องการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ข้อ 1.3 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิสูจน์พยานหลักฐานอื่นว่า หากพยานหลักฐานนั้นมีส่วนสนับสนุนค่ากล่าวอ้างว่ามีการครอบครองทำประโยชน์มาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐให้ดำเนินการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ หรือมีความจำเป็นต้องหาขอบเขตที่ดินของรัฐโดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศ คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กปร.) จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศขึ้น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อหาตำแหน่งและขอบเขตที่ดินของรัฐ
- 1.2 เพื่อหาร่องรอยการทำประโยชน์ในที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ
- 1.3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ

2. ขั้นตอนการดำเนินการ

- 2.1 ขั้นตอนการดำเนินการของ กปร. จังหวัด

กรณีที่ กปร. จังหวัด มีมติให้ใช้ผลการอ่านภาพถ่ายทางอากาศประกอบการพิจารณา ให้ดำเนินการดังนี้

1) แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐตามกฎหมายขีดขอบเขตบริเวณที่ขอให้อ่านภาพถ่ายทางอากาศลงบนแผนที่ภูมิประเทศในระบบพิกัดฉาก ยู ที เอ็ม มาตรฐานส่วน 1:50,000 ลำดับชุด L 7017 ของกรมแผนที่ทหาร

2) จัดซื้อภาพถ่ายทางอากาศคู่ซ้อน พร้อม Diapositive ขนาด 9" x 9" ให้ครอบคลุมบริเวณที่ขอให้อ่าน แพล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากกรมแผนที่ทหารที่ถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังจากเป็นที่ดินของรัฐ

ทั้งนี้ ให้จัดซื้อภาพถ่ายทางอากาศที่แผนกผลิตภาพถ่ายทางอากาศ กองบินถ่ายภาพทางอากาศ กรมแผนที่ทหาร โดยห้ามขีดเขียนข้อความหรือสัญลักษณ์ใดๆ ลงบนภาพถ่ายทางอากาศ และ Diapositive

- 2.2 ขั้นตอนดำเนินงานของคณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ

เมื่อคณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศได้รับเอกสารและหลักฐานตามข้อ 2.1 และพิจารณาเรียบร้อยแล้วดำเนินการแล้ว จะดำเนินการดังนี้

1) จัดทำระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศมาตราส่วน 1:4,000 จากภาพถ่ายทางอากาศ Diapositive สำหรับในกรณีที่ไม่สามารถจัดทำระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศหรือไม่สามารถกำหนดหมุดบังคับภาพถ่ายทางอากาศลงบนรูปถ่ายทางอากาศ ให้จัดทำระวางภาพถ่ายทางอากาศในมาตราส่วนอื่นตามที่คณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศเห็นสมควรเป็นกรณีๆ ไป

2) ส่งระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศหรือระวางภาพถ่ายทางอากาศใน 1) จำนวน 1 ชุด ให้จังหวัดและหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐตามกฎหมายนั้น ทำการสำรวจและลงรูปแปลงที่ดินที่ขอให้อ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ตามที่ขีดขอบเขตในแผนที่ภูมิประเทศ 1:50,000 แล้วส่งคืนให้คณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศใช้ประกอบการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศต่อไป

3) อ่าน แปล ตีความในภาพถ่ายทางอากาศ ขนาด 9"×9"

4) ถ่ายทอด (Transfer) ผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศขนาด 9"×9" ลงบนระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศหรือระวางภาพถ่ายทางอากาศที่ได้จัดทำขึ้นใน 1)

5) จัดทำแผนที่ต้นร่าง ซึ่งแสดงผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ พร้อมลงสัญลักษณ์การจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use Classification)

6) คณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศพิจารณารับรองผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ที่ปรากฏในแผนที่ต้นร่างที่ได้จัดทำขึ้นใน 5) พร้อมระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศหรือระวางภาพถ่ายทางอากาศที่ได้จัดทำขึ้นใน 1)

7) จัดส่งเอกสารใน 2) และ 6) ให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการตามมาตรการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ เรื่องหลักเกณฑ์การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐต่อไป

หมายเหตุ

มาตรการนี้เป็นไปตามมติ กบร. ในการประชุมครั้งที่ 2/2546 เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2546 และที่ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมโดยความเห็นชอบจากประธาน กบร. เมื่อวันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2547